

**College van Gedeputeerde Staten
Statenvoorstel**

DATUM	19 december 2017	NUMMER PS	PS2018MME02
AFDELING	LFO / ECO	COMMISSIE	MME
STELLER	Henriëtte ten Berge	DOORKIESNUMMER	06-25735956
DOCUMENTNUMMER	81C4E1F2	PORTEFEUILLEHOUDER	Van den Berg

Titel : Verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit	4
Toelichting	5

Bijlage(n): 1

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

Voorgeschiedenis

In 2016 hebben PS besloten voor dit onderwerp een BOB-traject te volgen. Eind 2016 hebben wij een onderzoek laten uitvoeren naar de huidige situatie. De resultaten zijn in januari 2017 gepresenteerd tijdens een minisymposium, waarbij naast PS ook direct betrokken stakeholders aanwezig waren. Op 7 juni is in de commissie MME de Beeldvormingsfase afgerond met een presentatie van de kernopgaven voor de provincie Utrecht en de programmalijnen waarlangs het provinciaal beleid ingevuld zou kunnen worden. Op 9 oktober jl. is de tweede fase van het BOB-traject (Oordeelsvorming) afgerond in de commissie MME.

Essentie / samenvatting

De aansluiting (V)MBO onderwijs–arbeidsmarkt is een belangrijk onderwerp in het coalitieakkoord. Het vraagstuk is zeer actueel en urgent. Een goede balans tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt is cruciaal voor een goed functionerende regionale economie. Het gaat dan om voldoende (kwantitatief) en goed opgeleide (kwalitatief) arbeidskrachten. In de provincie nemen de zorgen toe over de mismatch op de Utrechtse arbeidsmarkt, over de manier waarop leerlingen worden voorbereid op de arbeidsmarkt en de wijze waarop het samenspel tussen onderwijs en het bedrijfsleven zich ontwikkelt. In het onderzoek dat in opdracht van de provincie Utrecht is uitgevoerd, zijn vier kernopgaven voor de provincie geïdentificeerd. Op basis van deze kernopgaven hebben GS drie programmalijnen ontwikkeld. Met dit statenvoorstel willen GS concreet invulling geven aan de wijze waarop de provincie haar rol invult om de aansluiting onderwijs–arbeidsmarkt te verbeteren.

Kernopgaven voor regio Utrecht (onderzoek E,til, januari 2017)

1. Inspelen op toenemende vraag naar hoger opgeleiden
In Utrecht is de vraag naar arbeid in hoog tempo aan het verschuiven in de richting van hooggeschoolde arbeid. Vanuit dit perspectief is het belangrijk dat studenten gestimuleerd worden een zo hoog mogelijk opleidingsniveau te behalen. Een goede doorstroom tussen niveaus van vmbo, mbo en hbo is hierbij van belang.
2. Vergroten anticiperend vermogen arbeidsmarkt
De Utrechtse arbeidsmarkt is volop in beweging. Met het oog op alle dynamiek en onzekerheid wordt de centrale vraag voor werkgevers (werknemers) en onderwijs (studenten) hoe zij (vroegtijdig) kunnen inspelen op veranderingen en snel kunnen reageren wanneer zaken toch anders uitpakken.
3. Arbeidsmarkt Utrecht in balans brengen
Er bestaat in Utrecht, net als landelijk, een disbalans tussen vraag en aanbod op verschillende gebieden. Naast een kwantitatieve mismatch ontstaan ook steeds vaker problemen doordat werknemers/studenten niet over de juiste competenties beschikken. Dit vraagt om (intensieve) regionale afstemming van het aanbod en inhoud van opleidingen tussen onderwijs en werkgevers én onderwijsinstellingen onderling.
4. Bevorderen arbeidsmarktrelevantie bij opleidingskeuze jongeren
Het is belangrijk dat studiekeuzers objectieve arbeidsmarktinformatie krijgen over het (regionaal) arbeidsmarktperspectief van opleidingen. Uit het onderzoek blijkt dat binnen het mbo één op de vijf jongeren spijt heeft van de gevolgde opleiding. Betere voorlichting kan een hoog rendement opleveren, zowel voor de leerling als voor de toekomstige werkgever.

Programmaliijnen

Op basis van de kernopgaven, de uitkomsten van het BOB-traject en de lopende moties en toezeggingen, hebben wij onderstaande programmaliijnen ontwikkeld. Via deze programmaliijnen willen we concreet invulling geven aan de provinciale rol op het gebied van onderwijs-arbeidsmarkt.

1. Stimuleren integrale aanpak economie, onderwijs en arbeidsmarkt

Binnen deze programmaliijn werken we het versterken van feitelijke en up-to-date informatie over de arbeidsmarkt (arbeidsmarktdashboard) en het versterken van de samenwerking door o.a. de oprichting van een Technologieraad te ondersteunen.

2. Stimuleren samenwerking bedrijfsleven, onderwijs en overheid

Binnen deze programmaliijn ondersteunen en/of versterken we samenwerkingsverbanden en participeren we in het landelijke Techniepact en Zorgpact. Ook besteden we aandacht aan stages in regionaal verband, ondersteunen we initiatieven en samenwerkingsverbanden, zoals Tech-netten en het Digital Competence Hub en stimuleren we kennisdeling.

3. Stimuleren talentontwikkeling

Binnen deze programmaliijn willen we bijdragen aan goede doorstroommogelijkheden voor alle niveaus (naar gelang de wensen en mogelijkheden van de studenten), stimuleren we dat studenten kiezen voor een opleiding met een arbeidsmarktperspectief en zoekt aansluiting bij initiatieven op het terrein van leven lang ontwikkelen.

We bevorderen een integrale aanpak voor onderwijs en arbeidsmarkt door verbindingen te leggen met andere beleidsterreinen van de provincie als de ruimtelijk economische strategie, omgevingsvisie, toerisme/vrijtijdseconomie, etc.

Met dit statenvoorstel geven we ook uitvoering aan de volgende moties en toezeggingen en beschouwen we deze als afgedaan. Tevens honoreren wij de aandachtspunten uit de Oordeelsvorming van het BOB-traject.

Moties

- Motie 39 "Stageactieplan", Begroting 2015, 08-12-2014
- Motie 41 "Werkgelegenheid lagere inkomens en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt topprioriteit", Begroting 2015, 08-12-2014
- Motie 16 "Aanpak werkloosheid, Coalitieakkoord, 18-05-2015
- Motie 33, "Werken maken van Stageactieplan", Kadernota 2015, 22-06-2015
- Motie 53 "Utrecht Topregio (V)MBO", Kadernota 2016, 04-07-2016
- Motie 57 "Werkgelegenheid (V)MBO", Kadernota 2016, 04-07-2016

Kanttekening bij motie 16:

Bij de bespreking van de beantwoording van deze Motie (n.a.v. Statenbrief over dit onderwerp van 15-09-2015) blijkt uit een discussie in BEM (12-10-2015) dat de Staten het niet om de Europese middelen gaat (de letterlijke strekking van de Motie), maar om wat de provincie gaat doen voor de werklozen. Daarom is de uitvoering van motie 16 gekoppeld aan deze beleidsnotitie. Verder was toen al duidelijk dat de mogelijkheden van Europese programma's (ook Erasmus) op het gebied van aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt voor de provincie zeer beperkt zijn.

Kanttekening bij motie 41:

Wij beschouwen het verbeteren van de positie van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt als een gemeentelijke taak. Het provinciaal beleid is gericht op verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Toezeggingen

- Gesprek met en voorstel naar PS inzake integrale MBO en VMBO in relatie tot de arbeidsmarkt (PS 2-11-2015)

Deze toezegging heeft geleid tot een bijeenkomst voor PS over (V)MBO onderwijs-arbeidsmarkt en Human Capital Agenda EBU op 29 februari 2016, in het provinciehuis met o.a. een presentatie van Kees Rutten.

- Er volgt een memo over de mogelijkheden die het Erasmusfonds kan bieden voor de aanpak van werkloosheid (BEM 12-10-2015)

Zie de kanttekening bij motie 16. Op het moment van toezegging was al duidelijk dat er geen mogelijkheden zijn bij Erasmusfonds.

Aandachtspunten Oordeelsvorming BOB

Op 9 oktober 2017 sluit de commissie MME de Oordeelsvorming van het BOB-traject Onderwijs-arbeidsmarkt af met de volgende aandachtspunten:

- Inventariseren en waar mogelijk opschalen goede voorbeelden
- Naast aandacht voor techniek, ook aandacht aan zorg besteden
- Meer samenbrengen van onderwijsinstellingen (MBO) en bedrijfsleven
- Beter inzicht in het arbeidsmarktperspectief
- Meer aandacht voor loopbaan oriëntatie.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

De rol en invloed van de provincie bij de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt is beperkt. Bedrijven, opleidingen en gemeenten staan hiervoor primair aan de lat. De meerwaarde van de provinciale inzet ligt op het terrein van faciliteren, verbinden en stimuleren (inclusief de inzet van financiële middelen). Beoogde beleidseffecten zijn:

- Er worden zichtbare, concrete en – waar mogelijk – meetbare activiteiten uitgevoerd die daadwerkelijk bijdragen aan een verbetering van de huidige situatie.
- De kansen voor studenten VMBO en MBO op een passende baan zijn gestegen.

Financiële consequenties

Beschikbare middelen (2016 – 2019)	€ 1.025.000,=
Uitgaven in 2017	€ 223.000,=
Projecten in behandeling (2018)	€ 280.000,=
Nog te besteden (2018, 2019)	€ 522.000,=

- Diverse projecten lopen over de jaargrenzen heen. Boekhoudkundig is hierin voorzien.
- Van alle projecten wordt verwacht dat ze na een aantal jaren zonder subsidie kunnen voortbestaan.
- Bedragen waarbij nu al duidelijk is wie de ontvanger is en wat exact het bedrag is, worden geregeld via een begrotingssubsidie.
- We overwegen voor (een deel van) de overige middelen een uitvoeringsverordening op te stellen.

Bestuurlijke dilemma's/ politieke gevoeligheid

n.v.t.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

n.v.t.

Effecten op duurzaamheid

De verbetering van de verbinding tussen bedrijfsleven en onderwijsinstellingen moet ertoe leiden dat er een 'gezondere' arbeidsmarkt ontstaat en dat de huidige krapte op de arbeidsmarkt afneemt. Op deze manier werken wij aan een (inclusieve) samenleving waar voldoende plek is voor laag- en middelhoog opgeleide mensen en waar bedrijven kunnen beschikken over werknemers met de juiste competenties.

Voorgesteld wordt

1. De beleidsnotitie "Verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt" vast te stellen.

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

Ontwerp-besluit

Provinciale Staten van Utrecht in vergadering bijeen 5 februari 2018;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 19 december 2017 domein Leefomgeving, team Economie, 81C4E1C3;

Gelezen;

- De beleidsnotitie “Verbeteren aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt”
- De BOB notitie over de fase Beeldvorming (MME, 9 mei 2017)
- De BOB notitie over de fase Oordeelsvorming (MME, 9 oktober 2017)
- Het onderzoeksrapport van E,til, 26 januari 2017¹

Overwegende;

- dat het belang voor de provincie van een goede aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt juist op VMBO en MBO niveau groot is;
- dat de urgentie groot is in vooral de sectoren techniek en zorg op het terrein van aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt en een toenemend aantal vacatures in beide sectoren die niet vervuld kunnen worden;
- dat de digitalisering van de samenleving steeds sneller gaat en dat leerlingen op VMBO en MBO niveau dit zich eigen moeten (kunnen) maken;
- dat veel studenten moeite hebben om stageplekken te vinden, waardoor zij hun opleiding niet kunnen afronden;
- dat onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en gemeenten de handen ineen moeten slaan om dit belangrijke vraagstuk aan te pakken;
- dat (nog) meer regie en focus nodig zijn om dit vraagstuk aan te pakken;
- dat de provincie graag wil acteren, maar wel met de juiste legitimatie op basis van wensen en vragen van kennisinstellingen, gemeenten en bedrijven.

Gelet op;

- de resultaten van het BOB-traject Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt (V)MBO;
- het coalitieakkoord (2015-2019) waarin aandacht wordt gevraagd voor de positie van (V)MBO-ers en de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt.

Besluiten:

- De beleidsnotitie “Verbeteren aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt” vast te stellen

Voorzitter,

Griffier,

¹ <https://www.provincie-utrecht.nl/algemene-onderdelen/zoeken/@316969/zorg-betere-aansluiting-vmbo-mbo-arbeidsmarkt/>

Toelichting

1. Wettelijke grondslag

Provinciewet, artikel 158.

2. Beoogd effect

De rol en invloed van de provincie bij de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt is beperkt. Bedrijven, opleidingen en gemeenten staan hiervoor primair aan de lat. De meerwaarde van de provinciale inzet ligt op het terrein van faciliteren, verbinden en stimuleren (inclusief de inzet van financiële middelen). Beoogde beleidseffecten zijn:

- Er worden zichtbare, concrete en – waar mogelijk – meetbare activiteiten uitgevoerd die daadwerkelijk bijdragen aan een verbetering van de huidige situatie.
- De kansen voor studenten VMBO en MBO op een passende baan zijn gestegen.

3. Effecten op duurzaamheid

De verbetering van de verbinding tussen bedrijfsleven en onderwijsinstellingen moet ertoe leiden dat er een 'gezondere' arbeidsmarkt ontstaat en dat de huidige krapte op de arbeidsmarkt afneemt. Op deze manier werken wij aan een (inclusieve) samenleving waar voldoende plek is voor laag- en middelhoog opgeleide mensen en waar bedrijven kunnen beschikken over werknemers met de juiste competenties.

4. Argumenten

- Het belang voor de provincie van een goede aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt juist op VMBO en MBO niveau is groot.
- De urgentie van o.a. een groot tekort aan ICT-medewerkers, maar ook ICT-competenties van scholieren. De digitalisering van de samenleving gaat steeds sneller. Ook leerlingen op VMBO en MBO niveau moeten dit zich eigen (kunnen) maken.
- De urgentie geldt ook voor medewerkers in de bouw en in de zorg (sterk toenemende vraag). Nu bijvoorbeeld lastig om stageplekken te vinden, waardoor leerlingen hun opleiding niet kunnen afronden.
- Onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en gemeenten moeten de handen ineen slaan om dit belangrijke vraagstuk aan te pakken.
- Er gebeurt al veel in de regio. De provincie is betrokken bij Techniepact, Zorgpact, arbeidsmarktmonitor en stimuleringsfonds leren/werken. Meer regie en focus zijn nodig.
- De provincie wil graag acteren, maar wel met de juiste legitimatie. Wensen en vragen van kennisinstellingen, gemeenten en bedrijven zijn daarbij mede richtinggevend.

5. Kanttekeningen

n.v.t.

6. Financiën

Inkomsten totaal

▪ Kadernota 2016	€ 200.000,=
▪ Kadernota 2017	€ 750.000,=
▪ Arbeidsmarktdashboard	€ 75.000,= ²
TOTAAL IN	€ 1.025.000,=

Uitgaven tot nu toe

▪ Arbeidsmarktdashboard	€ 175.000,=
▪ Feest van de Techniek	€ 15.000,=
▪ Stimuleringsfonds leren/werken	€ 10.000,=
▪ Jaarconferentie Techniepact	€ 23.000,=
TOTAAL UIT	€ 223.000,=

Projecten in behandeling

▪ Technet Amstel & Venen	€ 30.000,=
▪ Technologieraad Utrecht	€ 200.000,= (voor drie jaar)
▪ Digital Competence Hub	(max.) € 50.000,= (voor twee jaar)
TOTAAL	€ 280.000,=

Nog te besteden (2018, 2019)

€ 522.000,=

- Diverse projecten lopen over de jaargrenzen heen. Boekhoudkundig is hierin voorzien.

² 25.000 gemeente Utrecht, 50.000 gemeente Amersfoort. Er vindt later nog een verrekening plaats met gemeenten voor bijdragen 2018.

- Van alle projecten wordt verwacht dat ze na een aantal jaren zonder subsidie kunnen voortbestaan.
- Bedragen waarbij nu al duidelijk is wie de ontvanger is en wat exact het bedrag is, worden geregeld via een begrotingssubsidie.
- We overwegen voor (een deel van) de overige middelen een uitvoeringsverordening op te stellen.

7. Realisatie

Vooruitlopend op de afronding van het BOB-traject en de vaststelling van de beleidsnotitie zijn we in 2017 gestart met de uitvoering, die we in 2018 en 2019 zullen voortzetten.

8. Juridisch

Een aantal projecten worden beschikbaar gesteld als begrotingssubsidie. Voor de resterende middelen overwegen we een subsidieverordening op te stellen.

9. Europa

Het vraagstuk aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt speelt ook op Europees niveau en wordt nadrukkelijk onderkend door de EU. Wij houden de ontwikkelingen in Europa scherp in de gaten en zullen – waar mogelijk – gebruik maken van steun uit Europa.

10. Communicatie

Wij zullen het Statenvoorstel over de aansluiting onderwijs- arbeidsmarkt willen actief communiceren via onze website en een mediabericht en zullen wij onze relaties hiervan op de hoogte stellen.

11. Bijlagen

1. Beleidsnotitie “Verbeteren aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt”